

Türkiye'ye AİHM'den, erişim engelleme cezası

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, hosting servisi Web Google Sites'a erişimi engelleyen Türkiye'yi "ifade özgürlüğünü ihlal ettiği" gerekçesiyle tazminata mahkûm etti. Alternatif Bilişim Derneği, karar nedeniyle, İnternet kullanıcılarını devlet sansürüne karşı çıkmaya çağırdı.

Alternatif Bilişim Derneği'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) taşıdığı "sites.google.com" davasında karar, 18 Aralık 2012'de açıklandı. Site, 5651 nolu "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun"a dayanılarak erişime engellenmişti. "Google Sites" bloğu üzerinde açılan "Kemalizmin Karın Ağrısı" başlıklı makale nedeniyle Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) söz konusu bloğa erişimin yasaklanması için tüm Google Site'a erişimin yasaklanması gerektiğini belirtmişti. Denizli mahkemeleri de, 24 Haziran 2009'da TİB'nin talebi ve İnternet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesiyle ilgili kanunun 8'inci maddesini temel alarak Google Sites'a erişimin tamamen engellenmesini kararlaştırmıştı. Böylelikle sadece bir kişiyi hedef alan karar yüzünden binlerce kişi İnternet'e erişimden mahrum bırakılmıştı.

Makaleyi gerekçe göstererek, tüm "Google Sites" bloglarının kapanmasıyla akademik bloğuna da ulaşamayan bilgisayar mühendisliğinde okuyan araştırmacı-öğrenci Ahmet Yıldırım, bu yasağı Alternatif Bilişim Derneği aracılığıyla, AİHM'e taşımıştı. Yasaktan dolayı Google Sites'da bulunan ve akademik çalışmalarını yayınladığı sitesine erişemediği şikâyetinde bulunan Yıldırım, AİHM önünde yaptığı savunmada yöneticisi olduğu İnternet sitesine getirilen yasağın "dolaylı sansür" olduğunu dile getirmişti. Davaya Strasbourg Mahkemesi önünde müdahil olan "The Open Society Justice Initiative" adlı sivil toplum kuruluşu da, Türkiye'de daha önce "YouTube", "GeoCities", "Dailymotion" gibi İnternet siteleri ile Google'ın çok sayıda hizmetine erişime aylar hatta yıllar boyu yasak getirildiğini anımsatıp Türk yasal mevzuatının İnternet'e erişimde keyfi yasaklamalara

karşı yeterli güvenceye sahip olmadığına vurguda bulunmuştu. Davacı ve müdahil tarafların görüşlerine tamamen hak veren AİHM, bu erişim engelleme kararının ifade özgürlüğüne açıkça aykırı olduğuna karar verdi. Oybirliğiyle alınan kararıyla AİHM, Ankara tarafından alınan tedbirin "keyfi etkilere" yol açtığı ve "suiistimallerin önüne geçmek için hukuksal erişim koşullarının yeterli olmadığına" hükmetti. Kararda, İnternet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesiyle ilgili kanunun erişimin engellenmesi kararını içeren 8'inci maddesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ifade özgürlüğüyle ilgili 10'uncu maddesiyle uyuşmadığı belirtildi. AİHM'in gerekçeli kararında büyük ölçüde Türkiye'nin 2010 yılında imzaladığı ancak henüz onaylamadığı Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesi ile konuyla ilgili Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi kararları temel alındı. Oy birliği alınan karar gereği Türk hükümeti davacıya 7 bin 500 Euro manevi tazminat, bin Euro da mahkeme masrafı ödeyecek. Alternatif Bilişim Derneği, AİHM'in kararı nedeniyle bir basın duyurusu yayınladı. Duyuruda, "Bu karar sadece Türkiye değil Avrupa açısından da büyük önem taşıyor, çünkü hem erişim engellemeler hem de web 2.0 platformları hakkında verilen ilk karar olduğu için, tüm Avrupa Konseyi üyesi ülkeler

açısından büyük bir emsal karar değeri taşıyor" denildi. Kararın 5651 nolu yasa ve sansür uygulamalarını yeniden gündeme getirdiğine işaret eden basın duyurusunda, İnternet kullanıcıları, sivil toplum kuruluşları, konuyla yakından ilgilenen uzman ve hukukçuların eleştirdiği 5651'in hâlâ yerinde durduğu, hükümet ve BTK bu eleştirileri dikkate almadığı belirtildi. Derneğin duyurusu şu şekilde tamamlandı:

"Türkiyeli İnternet kullanıcıları, 5651 nolu kanunu istemiyor ve hak etmiyor. Bu yasa derhal iptal edilmelidir. İfade özgürlüğünü önceleyen/garantileyen, erişim engellemesi gibi gerçek bir yaptırım olmayan, İnternet'in dağıtık yapısına ve ruhuna uymayan metotları kesinlikle içermeyen, İnternet'i tüm yurttaşlar için temel bir hak olarak gören bir düzenlemeye acilen ihtiyacımız vardır. Tüm İnternet kullanıcılarını devlet sansürüne karşı çıkmaya, İnternetlerine sahip çıkmaya çağırıyoruz." Türkiye, dünyada İnternet sitelerine yönelik yasakların en fazla uygulandığı ülkeler arasında yer alıyor. AİHM'deki mahkûmiyetlerde birinci sırada yer alan Türkiye, İHD 2011 raporuna göre bir yıl içinde en az 6 bin 320 İnternet sitesini yasakladı veya engelledi.

